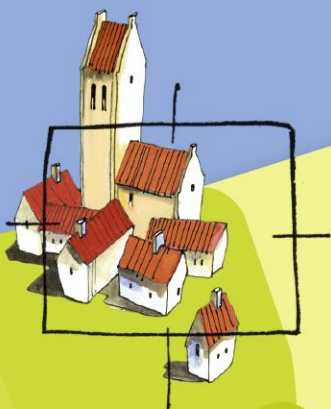

Beknopte natuurtoets 't Hooge fase 2
Oldeberkoop

BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

Beknopte natuurtoets 't Hooge fase 2 Oldeberkoop

Inhoud

Rapport en bijlagen

24 april 2023

Projectnummer P001849

Ruimte voor de leefomgeving

BügelHajema, adviseurs voor leefomgeving en omgevingsrecht BNSP

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Kader	4
1.2	Plangebied en voornemen	4
2	Soortenbescherming	8
2.1	Wet- en regelgeving	8
2.2	Inventarisatie	8
2.2.1	Planten	8
2.2.2	Vogels	8
2.2.3	Vleermuizen	9
2.2.4	Grondgebonden zoogdieren	11
2.2.5	Amfibieën	11
2.2.6	Dagvlinders	11
2.2.7	Libellen	12
2.2.8	Reptielen	12
2.2.9	Vissen	12
2.3	Toetsing	12
2.3.1	Vogels	12
2.3.2	Vleermuizen	13
2.3.3	Overige soortgroepen	13
3	Gebiedsbescherming	14
3.1	Wet- en regelgeving	14
3.1.1	Wet natuurbescherming	14
3.1.2	Natuur Netwerk Nederland	14
3.1.3	Natuur buiten het NNN en weidevogelleefgebied	14
3.2	Inventarisatie	14
3.3	Toetsing	15
3.3.1	Wet natuurbescherming	15
4	Beschermde houtopstanden	16
4.1	Wet- en regelgeving	16
4.2	Inventarisatie en toetsing	16
5	Conclusie	17
5.1	Soortenbescherming	17
5.1.1	Zorgplichtmaatregelen	17
5.2	Gebiedsbescherming	17

1 Inleiding

1.1 Kader

De gemeente Ooststellingwerf heeft plannen om nieuwe woningen aan de noordoostzijde van Oldeberkoop te realiseren. Hiervoor wordt een ruimtelijke procedure doorlopen. Om het plan aan de natuurwet- en regelgeving te toetsen, is een beknopte natuurtoets uitgevoerd. Het doel van deze natuurtoets is om na te gaan of het plan vanuit ecologisch oogpunt uitvoerbaar is. Uit de natuurtoets kan ook blijken dat aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb)¹ of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid noodzakelijk is.

Naast het raadplegen van bronnen is het plangebied ten behoeve van de natuurtoets op 4 april 2023 bezocht door een ecooloog van BügelHajema Adviseurs. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren: half bewolkt, droog, circa 16 °C en een matige wind.

1.2 Plangebied en voornemen

Het plangebied ligt langs de noordoostelijke rand van de bebouwde kom van Oldeberkoop (figuur 1). Het wordt begrensd door de woningen en de doorgaande weg in het noorden, door een boerenerf en graslanden in het oosten, graslanden in het zuiden en woningen in het westen. Het plangebied bestaat grotendeels uit grasland. Langs oost- en zuidrand van het terrein staan bomenrijen. In het midden van het terrein staat een aantal solitaire bomen. Aan de zuid- en westzijde van het terrein liggen sloten. Verder is geen bebouwing aanwezig.

Het grasland was tijdens het veldbezoek in gebruik als paardenweide.

¹ De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden en betreft zowel soortenbescherming als bescherming van (Europese) natuurgebieden.

Figuur 1. Locatie van het plangebied (rood omlijnd). Bron luchtfoto: www.ruimtelijkeplannen.nl

Foto's 1-4. Impressie van het plangebied op 4 april 2023. Linksboven de sloot aan de zuidwestzijde van het terrein. Rechtsboven het grasland en bomen in het midden van het terrein gezien vanuit het noorden. Linksonder de bomenrij aan de noordoostzijde van het terrein gezien vanuit het noorden. Rechtsonder het terrein gezien vanuit het noordoosten

Foto's 5-10. Impressie van de opgaande beplanting rondom de graslanden en de sloot aan de zuidzijde van het terrein

Figuur 2. Ontwerp van de toekomstige situatie. De huidige bomenrijen rondom het grasland zijn weergegeven in taupe

De plannen bestaan uit de bouw van circa 27 woningen, bestaande uit vrijstaande woningen, twee-onder-een-kapwoningen en rijtjeshuizen. Rondom de woningen wordt een toegangsweg aangelegd die op de Oosterwoldseweg en op twee locatie op Het Hooge ontsluit. De sloot aan de westzijde wordt vergraven en verbreed. De sloot aan de zuidzijde wordt mogelijk gedempt. Op enkele locaties in het plangebied wordt een aantal bomen gekapt, maar de bomenrijen rondom het terrein blijven vrijwel volledig behouden.

2 Soortenbescherming

2.1 Wet- en regelgeving

Onderdeel van de Wnb is soortenbescherming van planten en dieren. Dit betreffen:

- alle van nature in Nederland in het wild voorkomende vogels die vallen onder de Vogelrichtlijn (Wnb art. 3.1-3.4);
- dier- en plantensoorten die beschermd zijn op grond van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (Wnb art. 3.5-3.9);
- nationaal beschermde dier- en plantensoorten genoemd in de bijlage van de wet (Wnb art. 3.10-3.11).

Van deze laatstgenoemde groep beschermde soorten mogen provincies een zogenaamde 'lijst met vrijstellingen' opstellen (Wnb art. 3.11). Voor de soorten op deze lijst geldt een vrijstelling van de verboden genoemd in art. 3.10 eerste lid van de Wnb bij ruimtelijke ontwikkelingen.

2.2 Inventarisatie

Uit het raadplegen van gegevens van de laatste vijf jaar in de Nationale Databank Flora en Fauna² (NDFF) op 24 april 2023 blijkt dat in de directe omgeving (0 – 2 km) van het plangebied diverse beschermde diersoorten bekend zijn. In dit geval gaat het specifiek om vogels met jaarrond beschermde nesten, zoogdieren, amfibieën, reptielen, ongewervelden en een vis (grote modderkruiper). Hierna worden per soortgroep alle relevante soorten besproken.

2.2.1 Planten

In het grasland en de slootkanten is tijdens het veldbezoek een aantal algemene gras- en plantensoorten aangetroffen, zoals Engels raaigras, dovenetel, kleine brandnetel, paardenbloem, kleine veldkers en smalle weegbree. Deze soorten duiden op voedselrijke tot zeer voedselrijke omstandigheden.

De bomenrijen rondom het terrein bestaan uit kale grond en (dode) bladerhopen met soorten al zomereik, hulst, braam, zwarte els, berk, vlier, abeel en klimop.

Vanuit de directe omgeving van het plangebied zijn geen beschermde plantensoorten bekend (NDFF). Gezien de terreingesteldheid en voedselrijkdom zijn beschermde plantensoorten niet in het plangebied te verwachten.

2.2.2 Vogels

VOGELS MET JAARROND BESCHERMDE NESTPLAATSEN

Uit de omgeving van het plangebied zijn verschillende vogelsoorten bekend waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn, zoals huismus, gierzwaluw, buizerd en sperwer (NDFF). Op het terrein staat geen bebouwing waar gebouwbewonende vogelsoorten, zoals huismus of gierzwaluw in kunnen broeden. In

² De NDFF is de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens en bevat betrouwbare waarnemingen van planten en dieren in Nederland. Nieuwe gegevens worden met regelmaat toegevoegd. Alle gegevens in de NDFF zijn door soort-experts gevalideerd.

één van de bomen aan de zuidzijde van het terrein is tijdens het veldbezoek een geschikt nest voor sperwer, boomvalk en/of ransuil waargenomen (figuur 3). Het gaat om een zomereik met een nest in de vork van de boom (foto 11). Verder staat direct ten noordwesten van het plangebied een boom met een eksternest dat geschikt kan zijn voor boomvalk en/of ransuil. Nesten van andere soorten met een jaarrond beschermd nest, zoals buizerd, zijn niet waargenomen.

Foto 11. Mogelijk nest van een sperwer of ransuil in de vork van een zomereik

FOERAGEERGEBIED

Het grasland vormt door de inrichting mogelijk een onderdeel van het foerageergebied van enkele vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten, zoals uit de directe omgeving bekende buizerd en sperwer (NDFF).

OVERIGE SOORTEN

In de sloten rondom het plangebied kunnen overige vogelsoorten broeden, zoals wilde eend en meerkoet. Verder kunnen soorten als merel en houtduif in de bomen rondom het grasland broeden. Nesten van de te verwachten algemene soorten zijn alleen tijdens de broedperiode beschermd.

2.2.3 Vleermuizen

VERBLIJFPLAATSEN

Uit de omgeving van het plangebied is een aantal vleermuissoorten bekend, waaronder ruige dwergvleermuis en rosse vleermuis (NDFF). Op het terrein staat geen bebouwing waar gebouwbewonende vleermuizen een verblijfplaats in kunnen hebben. In een zomereik aan de noordzijde van het terrein zit een holte die geschikt kan zijn voor vleermuizen om in te verblijven (figuur 3 en foto 12). Verder staat aan de zuidzijde een abeel met spechtengaten waar vleermuizen in kunnen verblijven (foto 13).

Foto 12 en 13. Impressie van de openingen in de zomereik en abeel waar vleermuizen in kunnen verblijven

FOERAGEERGEBIED

Het plangebied kan onderdeel vormen van het foerageergebied van soorten als gewone dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis, die in relatief open gebieden en langs bomenrijen foerageren.

VLIEGROUTE

De bomenrijen langs de randen van het grasland kunnen onderdeel zijn van een essentiële vliegroute van vleermuizen.

Figuur 3. Locaties van het nest voor sperwer, boomvalk en/of ransuil (geel), nest voor boomvalk en/of ransuil (groen) en de bomen met holtes (blauw). De waargenomen reeënwissel is in oranje weergegeven

2.2.4 Grondgebonden zoogdieren

VRIJGESTELDE SOORTEN

Tussen de bomen langs de zuidzijde van het terrein zijn ligplekken van reeën waargenomen. Aan de zuidzijde van het grasland loopt ook een reeënwissel door het gras richting de graslanden ten zuiden van het plangebied (figuur 3). Het grasland vormt verder geschikt leefgebied voor een aantal grondgebonden zoogdiersoorten, zoals de uit de omgeving bekende soorten haas en veldmuis (NDFF). Voor deze soorten geldt in de provincie Fryslân een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb bij ruimtelijke ontwikkelingen.

NIET VRIJGESTELDE SOORTEN

In de directe omgeving van het plangebied is het voorkomen van de niet-vrijgestelde soorten boommarter, das, eekhoorn en otter bekend (NDFF). In de bomen rondom het grasland zijn geen gaten waargenomen die geschikt zijn voor boommarter. Verder zijn geen dassenburchten of sporen van das, zoals latrines of wroetsporen, in het plangebied waargenomen. In de bomen zijn tijdens het veldbezoek ook geen nesten van eekhoorn waargenomen. De smalle sloten in het plangebied zijn niet geschikt als leefgebied voor otter en staan niet direct in verbinding met locaties waar otter in de omgeving is waargenomen.

2.2.5 Amfibieën

VRIJGESTELDE SOORTEN

De twee sloten vormen geschikt biotoop voor enkele algemene amfibieënsoorten, zoals gewone pad en bruine kikker (NDFF). Voor deze soorten geldt in de provincie Fryslân een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb bij ruimtelijke ontwikkelingen.

NIET VRIJGESTELDE SOORTEN

Uit de omgeving van het plangebied zijn de niet-vrijgestelde soorten boomkikker, heikikker, poelkikker en rugstreeppad bekend (NDFF). Geschikte zonnige voortplantingswateren met goed ontwikkelde oever- en waterbegroeiing (boomkikker en poelkikker), vennen (heikikker) en ondiepe plassen (rugstreeppad) zijn niet in het plangebied aanwezig.

Niet-vrijgestelde amfibieënsoorten zijn door het ontbreken van geschikt biotoop en/of waarnemingen uit de omgeving (NDFF) daarom niet in het plangebied te verwachten.

2.2.6 Dagvlinders

Uit de omgeving zijn grote vos, grote weerschijnvlinder en kommavlinder waargenomen (NDFF). Geschikt leefgebied voor de soorten grote vos (bosranden met iep, zoete kers of populier), grote weerschijnvlinder (bossen of bosranden met boswilg/grauwe wilg), kommavlinder (heide- en duingebieden met pollen schapengras) en zilveren maan (natte tot vochtige graslanden met moerasviooltje) is niet in het plangebied aanwezig.

2.2.7 Libellen

Gevlekte witsnuitlibel, Kempense heidelibel en noordse winterjuffer zijn bekend uit de omgeving van het plangebied (NDFF). Deze soorten zijn aangewezen op zonnige wateren of vennen met goed ontwikkelde oever- en watervegetatie. Dit leefgebied is niet in het plangebied aanwezig.

2.2.8 Reptielen

Uit de omgeving van het plangebied zijn de reptielensoorten adder, levendbarende hagedis en ringslang bekend (NDFF). Geschikt leefgebied voor deze soorten, zoals heide- en hoogveengebieden en broeihopen, zijn niet in het plangebied aanwezig.

2.2.9 Vissen

De sloten zijn door de grootte en beperkte diepte niet geschikt als voortplantings- of overwinteringsbiotoop voor grote modderkruiper.

2.3 Toetsing

2.3.1 Vogels

JAARROND BESCHERMDE NESTPLAATSEN

In twee bomen rondom het grasland zitten nesten waar sperwer, boomvalk en ransuil in kunnen broeden. Vooralsnog blijven deze bomen staan. Als de bomen toch gekapt worden, is nader onderzoek nodig om te bepalen of en door welke soort de nesten gebruikt worden. Hetzelfde geldt als verstoring tijdens de broedperiode van deze drie soorten niet kan worden voorkomen, dan is ook nader onderzoek nodig. Op basis van eventueel het nader onderzoek wordt bepaald of een ontheffing voor de Wnb nodig is.

FOERAGEERGEBIED

Bij uitvoering van het plan verandert het plangebied als foerageergebied voor vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals buizerd en sperwer, maar het plangebied zal naar verwachting niet geheel ongeschikt worden voor de te verwachten soorten. In de directe omgeving van het plangebied is in ruime mate alternatief en deels hoogwaardiger foerageergebied aanwezig. Negatieve effecten op vogels met jaarrond beschermde nesten door verlies van foerageergebied treden niet op.

OVERIGE SOORTEN

Voor de overige vogelsoorten geldt dat het vernietigen of verstoren van in gebruik zijnde nesten bij wet verboden is. Dit kan voorkomen worden door bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen. Een standaardperiode voor het broedseizoen is er niet; van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. De meeste vogels broeden tussen half maart en half juli, maar ook in de periode half februari tot eind september kunnen broedgevallen voorkomen.

2.3.2 Vleermuizen

VERBLIJFPLAATSEN

De twee bomen met holtes die geschikt zijn voor vleermuizen, blijven behouden. Nader onderzoek is niet nodig zolang de bomen niet worden gekapt. Als de bomen toch worden gekapt is nader onderzoek nodig om te bepalen of en door welke soort de holtes worden gebruikt. Op basis van eventueel nader onderzoek wordt bepaald of een ontheffing voor de Wnb nodig is.

Verder moet lichtuitstraling op de bomen tijdens aanleg- en gebruiksfase worden voorkomen, zodat vleermuizen, vleermuisverblijfplaatsen en een eventuele vliegroute langs de bomenrijen niet worden verstoord.

FOERAGEERGEBIED

Het plangebied zal naar verwachting na uitvoering van het plan niet geheel ongeschikt worden voor de te verwachten vleermuissoorten die graag rondom graslanden, in open gebieden of rondom bebouwing foerageren. Bovendien is in de directe omgeving van het plangebied in ruime mate alternatief foerageergebied aanwezig. Negatieve effecten op vleermuizen door verlies van foerageergebied treden niet op.

2.3.3 Overige soortgroepen

Als gevolg van de ontwikkelingen kunnen enkele verblijfplaatsen van algemene amfibieën- en zoogdiersoorten worden verstoord en vernietigd. Ook kunnen hierbij enkele exemplaren worden gedood. De te verwachten algemene soorten worden niet in hun voortbestaan bedreigd en vallen in de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen van de provincie Fryslân. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht van de Wnb.

3 Gebiedsbescherming

3.1 Wet- en regelgeving

Voor onderhavig plangebied is de volgende wet- en regelgeving op het gebied van gebiedsbescherming relevant: de Wnb en de provinciale structuurvisie en verordening.

3.1.1 Wet natuurbescherming

In de Wnb is de bescherming van Natura 2000-gebieden geregeld. Plannen en projecten met negatieve effecten op deze gebieden zijn vergunningplichtig. Relevant is dat de Wnb een externe werking kent. Van externe werking is sprake als activiteiten buiten een Natura 2000-gebied van invloed zijn op de natuurwaarden in een Natura 2000-gebied.

3.1.2 Natuur Netwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN), in de provincie Fryslân nog Ecologische Hoofdstructuur (EHS) genoemd, is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland. Dit netwerk moet voldoende robuust zijn voor een duurzame verbetering van de omstandigheden voor de wilde flora en fauna en voor natuurlijke leefgemeenschappen. Het NNN is als beleidsdoel opgenomen in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI). De begrenzing en ruimtelijke bescherming van de provinciale NNN en de bijbehorende natuurverbindingen is voor de provincie Fryslân uitgewerkt in de op 23 september 2020 vastgestelde Omjouwingsfisy 'De Romte Diele' (Omgevingsvisie) en in regels vastgelegd in de Verordening Romte Fryslân 2014 (laatstelijk vastgesteld op 23 maart 2021). Het ontwerp van de Omgevingsverordening Fryslân 2021 is op 16 februari 2021 gepubliceerd. De nieuwe omgevingsverordening vervangt daarmee dan de oude verordening.

3.1.3 Natuur buiten het NNN en weidevogelleefgebied

Vanuit de Omjouwingsfisy 'De Romte Diele' en de Verordening Romte Fryslân 2014 wordt voor natuur buiten de NNN-gebieden bij ruimtelijke plannen specifiek ingezet op de bescherming van bestaande natuurgebieden en natuurwaarden in agrarisch gebied en de bescherming van weidevogelgebieden.

3.2 Inventarisatie

De gronden van het plangebied zijn niet aangewezen als een in het kader van de Wnb beschermd gebied. Het plangebied ligt circa 6,8 km ten noordwesten van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied 'Drents-Friese Wold'. 400 m ten zuiden van het plangebied ligt een terrein dat is aangewezen als NNN-gebied. Het bosgebied circa 20 m ten noordoosten van het plangebied is aangewezen als Natuur buiten het NNN. Het plangebied ligt circa 10,1 km ten oosten van het dichtstbijzijnde weidevogelleefgebied.

3.3 Toetsing

3.3.1 Wet natuurbescherming

Het plangebied ligt op ruime afstand van het Natura 2000-gebied 'Waddenzee'. Hierdoor zijn in potentie alleen effecten door externe werking mogelijk. Het plangebied is gescheiden van het Natura 2000-gebied door bebouwing, wegen en agrarisch gebied. Gezien de afstand tot het Natura 2000-gebied, de inrichting van het tussenliggende gebied en de aard van het plan, kan een toename van verstoring door geluid, verlichting of optische verstoring worden uitgesloten.

Tijdens de aanleg- en gebruiksfase kan sprake zijn van een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Daarom is een AERIUS-berekening nodig om inzichtelijk te maken of al dan niet sprake is van stikstofdepositie boven 0.00 mol N/ha/ja in stikstofgevoelige habitattypen of leefgebieden van soorten binnen Natura 2000-gebieden.

Met de uitvoering van de plannen gaat geen weidevogelleefgebied, NNN of Natuur buiten het NNN verloren, waardoor negatieve effecten hierop kunnen worden uitgesloten.

4 Beschermde houtopstanden

4.1 Wet- en regelgeving

De Wet natuurbescherming beschermt bos van minimaal 1.000 m² en bomenrijen van minimaal 21 bomen gelegen buiten de bebouwde kom.

4.2 Inventarisatie en toetsing

In het plangebied zijn geen beschermde houtopstanden aanwezig. Het indienen van een kapmelding bij de provincie Fryslân is niet nodig.

5 Conclusie

Voor dit plan is op 4 april 2023 een veldbezoek uitgevoerd en daarnaast zijn verspreidingsgegevens van beschermde soorten in en om het plangebied uit de NDFF geraadpleegd. Op basis van het veldbezoek en de verspreidingsgegevens kunnen nog geen definitieve conclusies worden getrokken over effecten op beschermde soorten.

5.1 Soortenbescherming

Wanneer de bomen rondom het grasland behouden blijven, gaan geen jaarrond beschermde nesten van vogels verloren.

Wel moet buiten het broedseizoen van ransuil, sperwer en boomvalk gewerkt worden. Dit betekent dat de werkzaamheden die verstoring werken in de periode september – februari kunnen worden uitgevoerd. Als dit niet mogelijk is, is eerst nader onderzoek naar deze soorten nodig. Op basis van de resultaten van het nader onderzoek wordt bepaald of een ontheffing voor de Wnb nodig is.

Wanneer de bomen rondom het grasland behouden blijven, gaan geen vleermuisverblijfplaatsen of een essentiële vliegroute van vleermuizen verloren. Om de functie van de verblijfplaatsen en vliegroute te behouden, moet directe lichtuitstraling op de bomen tijdens de aanleg- en gebruiksfase worden voorkomen. Als dit niet mogelijk is, is eerst nader onderzoek naar vleermuizen (waaronder ruige dwergvleermuis en rosse vleermuis) nodig. Op basis van de resultaten van het nader onderzoek wordt bepaald of een ontheffing voor de Wnb nodig is.

5.1.1 Zorgplichtmaatregelen

Bij uitvoering van de werkzaamheden moet verder rekening worden gehouden met het broedseizoen en moet de algemene zorgplicht van de Wnb in acht worden genomen.

Vanwege de algemene zorgplicht van de Wnb is het nodig om circa een week voorafgaand aan graafwerkzaamheden de te verwijderen vegetatie te kappen of maaien. Op die manier hebben algemene amfibieën- en grondgebonden zoogdiersoorten, waarvoor de algemene zorgplicht geldt, voldoende tijd om zich te verplaatsen naar een locatie buiten de invloedssfeer van de aanlegwerkzaamheden.

5.2 Gebiedsbescherming

Negatieve effecten ten aanzien van in het kader van de Wnb beschermde stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden kunnen nog niet worden uitgesloten. Een AERIUS-berekening moet uitwijzen of de stikstofdepositie al dan niet boven de 0.00 mol N/ha/ja uitkomt.

Het plan leidt niet tot aantasting van beschermde houtopstanden. Het indienen van een kapmelding bij de provincie Fryslân vanwege in het kader van de Wnb beschermde houtopstanden is niet nodig. Het plan is tot slot niet in strijd met het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid.

Colofon

Rapport

BügelHajema Adviseurs

Fotografie

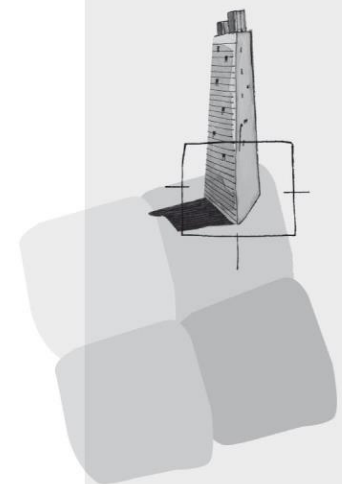
BügelHajema Adviseurs

Projectleiding

BügelHajema Adviseurs

Projectnummer

P001849

BügelHajema Adviseurs bv
Bureau voor Ruimtelijke
Ordering en Milieu BNSP
Vaart nz 48-50
9401GN Assen
T 0592 316 206
F 0592 314 035
E info@bugelhajema.nl
W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en
Amersfoort